

Imkerpedia.nl

Albert Stoter

Simplexkast

Op het imkerforum vragen beginners regelmatig voor welke bijenkast ze moeten kiezen. Al snel volgen er dan reacties waarin vooral de eigen bijenkast wordt aangeprezen, en meldt iemand dat in Nederland de spaarkast de meest gebruikte kast is. Pas na enige spraakverwarring snapt de beginner dan dat er niet alleen verschillende kasten zijn met verschillende raammaten, maar ook dat in een aantal kastsoorten (waaronder de simplex- en de spaarkast) gebruikt wordt gemaakt van dezelfde raammaat: het simplexraam.

Het simplexraam komen we uiteraard voor het eerst tegen in de simplexkast. Deze begin 1900 door Kelting ontwikkelde kast is een versimpeling van de reeds in 1890 in Engeland door William Broughton Carr ontwikkelde WBC-kast. Grappig genoeg wordt er tegenwoordig een simplex-versie van de WBC-kast verkocht onder de naam 'Tuinkast'.

Evenals de WBC-kast is de simplexkast dubbelwandig. Hij is opgebouwd uit buitenbakken die om binnenbakken passen, maar de simplexkast heeft geen uitsteeksels, zoals de pootjes en het overstekende dak. Hierdoor is de simplexkast veel geschikter om mee te reizen.

Oorspronkelijk waren de ramen in beide kasten gelijk, maar doordat de Engelsen met inches en wij met centimeters werken, zijn er toch kleine verschillen ontstaan.

Het is onduidelijk wanneer de omgebouwde WBC-kast daadwerkelijk is omgedoopt tot de simplexkast, maar in een voorloper van *Bijenhouden* wordt voor het eerst in april 1909 melding gemaakt van een "simplexkast" als te winnen prijs (voor de grootste inzending van korven!) in een 'Korflechtwedstrijd te Haaksbergen'. Na deze eerste vermelding komen we de simplexkast steeds vaker tegen, bijvoorbeeld in het augustusnummer van hetzelfde jaar. We zien de simplexkast dan in het ene artikel als prijswinnaar op 'De Deventer tentoonstelling', als "het beste volk in lossen bouw". In een ander artikel wordt de "al aardig bekend en in gebruik zijnde" simplexkast uitgebreid beschreven als verbetering van "Keltings Hollandsche W.B.C. kast".

Als reden voor het ontstaan van de simplexkast wordt het volgende vermeld:

"De simplexkast is door den drang der omstandigheden ontstaan. Men wil een goedkope kast, een kast waarmede gereisd kan worden en tegelijkertijd een goede kast. De heer Kelting heeft getracht aan deze drie voorwaarden, die elkander eigenlijk uitsluiten, te voldoen, en men kan gerust zeggen, dat hij hierin is geslaagd. De kast heeft in 't geheel geen uitsteeksels. De vliegplank is los en kan op zeer eenvoudige wijze gebruikt worden om het vlieggat te verkleinen. Het vlieggat zelf kan gemakkelijk gesloten worden, zooals dit bij het reizen noodig is, de sluiting van het vlieggat gaat hoogst eenvoudig maar is niettemin een ware verdienste, bij geen kast werd deze sluiting tot heden toegepast".

De simplexkast is in maart 1975 genormaliseerd onder NEN 1061. Hij kan met zijn binnenbreedte van 385 mm per kastdeel 10 simplexramen van (hart op hart) 38 mm bevatten. De extra ruimte van 5 mm is conform de extra benodigde bijenruimte aan de beide zijanten van de kast. Immers, **tussen 2** ramen levert elk van de ramen een halve bijenruimte, maar naast de buitenste

ramen zit geen ander raam om de andere helft van de bijenruimte te leveren. De laatste jaren zijn er steeds meer bijenhouders die 11 ramen (hart op hart 35 mm) in hun simplex- of spaarkast doen. Hierdoor ontbreekt bij de buitenste ramen aan de kant van de kastwand een halve bijenruimte. De bijen lossen dit op door de betreffende raat smaller te maken, maar bij het verplaatsen van ramen blijken de andere ramen dan ineens te breed uitgebouwd om ook goed op de buitenste positie te kunnen hangen. De simplex- en spaarkast zijn gewoonweg niet optimaal voor 11 ramen.

Bij simplexkasten heeft men met één broedbak niet voldoende ruimte voor het maximale broednest. Daarom moet er, zodra er ruimtegebrek in de broedkamer gaat ontstaan, een broedbak of honingkamer bijgeplaatst worden. De binnenruimte van de simplexkast en van de door Mommers ontworpen enkelwandige spaarkast is hetzelfde. Bovenstaande opmerkingen gelden daarom ook voor de spaarkast. Naast de spaarkast zijn er meer kasten ontwikkeld waarin de ramen van de simplexkast passen. Enkele voorbeelden: HCV-kast, Pietersekast, Raadkast, Succeskast, Tickner Edwardeskast, en de Warnholz' Simplex Segeberger. Een kast met simplexramen is daardoor dus niet automatisch een simplexkast. Zie voor al deze kasten Imkerpedia.

Als illustratie de huidige Bijenhuis-simplexkast. Er zijn ook zelfgebouwde varianten in gebruik, gemaakt door imkers met timmertalent.

